Ekonomska politika

01.07.2009

Informisani tajkuni prevarili neinformisane

26.12.2009

Podgorica – ND Vijesti - Pokret za promjene pozvao je Komisiju za hartije od vrijednosti da ponište spornu prodaju akcija Rudnika uglja, a specijalnog drÅ¾avnog tuÅ¾ioca da odmah pokrene istragu protiv N.N. lica koja stoje iza ove transakcije, zbog “postojanja indicija da se radi o djelovanju organizovane grupe investitora i drÅ¾avnih funkcionera s ciljem nelegalnog pribavljanja materijalne koristi na štetu više malih investotora koji nijesu mogli da prodaju svoje akcije po cijeni od 9,5 eura”.- Skandalozna kriminalna kupoprodaja paketa akcija Rudnika uglja novom vlasniku EPCG po unaprijed dogovorenoj cijeni od 9,5 eura i iza leda neinformisanih i prevarenih malih vlasnika akcija Rudnika uglja, koji su onemoguceni da prodaju svoje akcije po toj cijeni, samo je jedan u nizu dokaza da su drÅ¾ava i njene institucije zarobljene od strane grupice mocnika i stavljena u funkciju njihovog nekontrolisanog i nelegalnog bogacenja - navodi se u saopštenju koje je potpisao predsjednik PZP-a Nebojša MedojeviÄ‡.

PzP je upozoravao da poslsednjih mjeseci traju ciljane kupovine malih paketa akcija Rudnika uglja na berzi po cijenama daleko niÅ¾im od cijene koja je dogovorena, a koju nijesu znali svi vlasnici akcija. - Jedan broj neinformisanih vlasnika je prodavao akcije Rudnika dobro informisanim tajkunima po cijenama izmedu pet i šest i po eura.

S druge strane jedna broj neinformisanih investitora je kupovao akcije Rudnika uglja na berzi po tim istim cijenam, misleci da ce i oni moci da prodaju akcije po cijeni koju tajkuni ugovore sa A2A. Obje grupe su brutalno prevarene, jer su povjerovali da Zakon o hartijama od vrijednosti vaÅ¾i za sve, da trÅ¾ište kapitala u Crnoj Gori postoji i da je Komisija za hartije od vrijednosti stvarni regulator i zaštitnik principa zakonitosti. Vjerujuci u fatamorganu zvanu pravna drÅ¾ava Crna Gora, mnogi gradani su izgubili svoj novac i imali priliku da na svojoj koÅ¾i i po sopstvenom novcaniku osjete na šta misli PzP kada govori da je ovaj reÅ¾im od Crne Gore napravio drÅ¾avu cije su sve institucije stavljene u funkciju neogranicenog bogacenja malog broja tajkuna na vlasti - kazao je Medojevic.

On je naveo da je PzP uporno upozoravao da je crnogorsko trÅ¾ište kapitala samo “ozakonjeni mehanizam legalne pljacke naivnih investitora koji nijesu clanovi tajkunske elite”.

- Ovakvim skandaloznim prevarama, šalju se vrlo loše poruke regionlanim i globalnim portfolio investitorima da izbjegavaju ulaganja na crnogorskim berzama, jer na njima ne vaÅ¾e zakoni i lagano moÅ¾ete biti prevareni i opljackani. Posebno pozivamo SDP da iskoristi svoj politicki uticaj na clanove Vlade i Komisije za hartije od vrijednosti radi sprecavanja nezakonitih aktivnosti na trÅ¾ištu kapitala i brutalnog plljackanja malih investitora. Ovakvi skandali mogu dovesti do potpune diskreditacije berzi i nihovog laganog gašenja zbog nedostatka povjerenja investitora u zakonitost funkcionisanja i nezavisnost regulatora - naveo je Medojevic.

„Vijesti” su juce objavile da su sa spornim trgovinama akcija Rudnika uglja povezani Veselin Barovic, Damjan Hosta i Dušanka Jeknic. Šest manjinskih akcionara Rudnika uglja iz Hrvatske prije nekoliko dana podnijelo je prijavu Komisiji za hartije od vrijednosti jer tvrde da su oni koji su ucestvovali u tim transakcijama nelegalno zaradili šest miliona eura, kao i da su ošteceni manjinski akcionari.

KritiÄ•ni momenat

- Ukoliko nadleÅ¾ne drÅ¾avne institucije ne odreaguju pravovremeno, virus nepovjerenja investitora u institucije finansijskog sistema mogao bi motivisati gradane da pocnu sa povlacenjem svog novca sa trÅ¾išta kapitala, ali i iz banaka, što bi dodatno negativno uticalo na eskpanziju ekonomske krize. Zato je ovo kriticni moment gdje i Komisija za HOV, ali i Centralna banka, a prije svih DrÅ¾avno tuÅ¾ilaštvo mora reagovati hitno i efikasno - upozorio je Medojevic.

Kuda ide
crnogorska ekonomija 22.11.2009

Piše: mr
ecc. Mišo BaÅ¾dar

Podgorica - ND Vijesti - Vlada mora razumjeti i jasno djelovati u pravcu prevazilaÅ¾enja kljucnih prepreka na putu oporavka ekonomije. Vec sam ranije naglašavao da to mora biti citav set mjera i aktivnosti kratkorocnog i dugorocnog karaktera na bazi jasno definisane vizije ekonomskog razvoja. Takva vizija treba da uvaÅ¾ava potrebu prestrukturiranja privrede i stvaranja odrÅ¾ivih izvoznih potencijala. Pri tom, naravno, mislim na oba sektora: usluÅ¾ni i proizvodni. Samo jasno definisana razvojna ekonomska politika moÅ¾e osigurati potrebne uslove za razvoj realne ekonomije i izvozno-proizvodnih kapaciteta u: elektroprivredi, metalnoj industriji, prehrambenoj industriji, industriji pica, poljoprivredi, industrijskoj proizvodnji sirovinskih resursa i poluproizvoda u drvnom i gradevinskom sektoru, itd. Vecinu navedenih sektora je gotovo nemoguce pokrenuti bez bankarskog sektora i stranih direktnih investicija.

Upravo tu je neophodan strateški plan za privlacenje i realizaciju SDI–a. Kao što je u sektoru turizma prepoznata nuÅ¾nost grinfild investicija za ozbiljan dugorocni razvoj, što ce imati za posljedicu jako dobru turisticku valorizaciju poluotoka Luštica, tako je nuÅ¾no stvoriti povoljnu investicionu klimu i u ostalim sektorima. Upravo zato treba na bazi javnih rasprava i doprinosa eksperata i lokalnih zajednica, definisati okvire i strategiju za iskorištavanje i vrednovanje svih resursa. Ne moÅ¾ete ocekivati da ce to trÅ¾ište uraditi samo po sebi, jer ono po inerciji obicno preferira kratkorocne i pojedinacne interese. Posebno je vaÅ¾an proces decentralizacije i vece ukljucivanje lokalnih zajednica u ovu pricu.

Tko bi mogao bolje razumjeti svoje razvojne mogucnosti i potrebe od lokalne samouprave. U svemu ovome Vlada je ozbiljno zakazala rukovodeci se principima neoliberalne ekonomije, koja u nerazvijenim ekonomijama definitivno nema smisla. Ad hoc finansijski inputi kao posljedica neke privatizacije ili dokapitalizacije iz dosadašnje prakse samo obecavaju privremeno manje muke sa budÅ¾etom.

Kao nuÅ¾ne kratkorocne ciljeve treba definisati sljedece: oÅ¾ivljavanje finansijskog sektora i podsticanje traÅ¾nje; deblokadu gradevinskog sektora i trÅ¾išta nekretnina; završetak znacajnih zapocetih privatizacionih aranÅ¾mana, narocito u turizmu; pocetak procesa kresanja javne potrošnje.

Za oÅ¾ivljavanje finansijskog sektora neophodan je stend baj aranÅ¾man sa MMF-om. Vjerovatno je lakše ohrabriti gradane koji imaju potencijal na povecanje svojih bankarskih depozita, nego banke na veci rast svojih plasmana, posebno privredi. Ali ni banke ne mogu predugo izdrÅ¾ati nizak nivo svojih kreditnih aktivnosti pa ce se svakako pokrenuti u neku ekspanziju uz vrlo strogu analizu boniteta svakog partnera te njihovih garancija i kolaterala. Ta nova strategija banaka ce vjerovatno ici u pravcu jacanja partnerstva sa privrednim subjektima, što podrazumijeva i odredeni stepen zajednicke procjene rizika poslovanja.

U gradevinskom sektoru se moÅ¾e razmišljati na primjer o konzorcijumu gradevinara u kojem bi i drÅ¾ava imala ucešce. Naime, drÅ¾ava, to jest Vlada, bi mogla osmisliti projekat realizacije dovršetka brojnih gradevinskih objekata koristeci svoje garantne potencijale (ovdje naruku ide i cinjenica da naš javni dug nije previsok u odnosu na BDP) i potom u saradnji sa bankama ponuditi veliki broj stambenih jedinica trÅ¾ištu po izuzetno povoljnim uslovima.

Ovakav potez administracije bi bio snaÅ¾no u funkciji rješavanja stambenih pitanja odredenih socijalnih grupa. Kao i vecina projekata i ovaj bi imao odredene slabosti, ali uvjeren sam da su benefiti veci.

Razvoj drÅ¾ave kao cjeline je upravo proporcionalan razvoju lokalnih zajednica. Još su brojne nadleÅ¾nosti, koje po svojoj suštini pripadaju lokalnoj zajednici, izmještene na republicki nivo (korišcenje priobalja, gradevinska inspekcija, koncesije itd). Vlada ce svoj pravi doprinos razvoju lokalnih zajednica dati smanjenjem javne potrošnje i podsticanjem infrastrukturnih razvojnih projekata.

Kao što ocuvanje drÅ¾avnih i nacionalnih interesa zahtijeva njihovu jasnu definiciju, tako i nacionalna ekonomija zahtijeva dobro osmišljenu i definisanu razvojnu ekonomsku politiku. Uvjeren sam da nam je svih ovih godina odsustvo ovakve ekonomske politike uz supremaciju politike, prisustvo monopola i privrednog kriminala napravilo najviše štete.

Autor je koordinator ekonomskog tima Pokreta za promjene

Socijalni pakt 17.11.2009

Piše: Nebojša
MedojeviÄ‡

Podgorica - Vijesti - Crnoj Gori ne treba „divlji“
primitivni kapitalizam koji je nastao raspodjelom postojecih, a ne stvaranjem
novih dobara. Crnogorska tranzicija je snaÅ¾no obiljeÅ¾ena rušenjem
tradicionalnog sistema vrijednosti, devastacijom institucija sistema i
besomucnom trkom za novcem, naglim bogacenjem male grupe pojedinaca, te
obespravljenošcu širokih društvenih slojeva. Takav tok tranzicije Crne Gore
mora se prekinuti. Danas nam je u Crnoj Gori, više nego ikad, potreban najširi
društveni/socijlani dijalog o efektima i dometima tranzicije i novi socijalni
pakt o osnovama novog modela ekonomskog i društvenog razvoja koji bi se
temeljio na vrijednostima moderne evropske civilizacije.

Da bi socijalni dijalog mogao funkcionisati, moraju biti
zastupljene neke osnovne pretpostavke:

a) jake, nezavisne organizacije radnika i poslodavaca, uz
postojanje tehnickih kapaciteta za pristup relevantnim informacijama, kako bi
mogli participirati u socijalnom dijalogu,

b) politicka volja i Å¾elja za angaÅ¾manom u socijalnom
dijalogu svih strana,

c) priznavanje osnovnog prava na slobodu udruÅ¾ivanja i
kolektivnog pregovaranja,

d) odgovarajuca institucionalna podrška.

Naslijedena ideja da su drÅ¾ava/vlast dominantni društveni
akteri i da od njihove “vladarske milosti” zavisi stepen osvojenih sloboda koje
uÅ¾ivaju drugi društveni akteri snaÅ¾no je prisutna i danas u Crnoj Gori. U
osnovi ovakvog mišljenja je ideja o apsolutnoj vlasti, kako drÅ¾avnoj, tako i
privatnoj. Pobjeda na izborima daje stranci pravo na neogranicenu konzumaciju
vlasti, a privatno vlasništvo daje pravo na neogranicenu konzumaciju
vlasništva.

Modeli evropske demokratije kojima teÅ¾imo pokazuju da su savremeni društveni trendovi sasvim suprotni. Štaviše, dobre vladavine nema bez efikasnog oslanjanja na socijalne i civilne subjekte, a civilni i socijalni dijalog pretpostavka su modernizacije društva, ekonomskog i društvenog razvoja. Institucionalne pretpostavke i “duh” socijalnog dijaloga toliko se proÅ¾imaju da bez jednoga nema drugoga. Stoga, partneri koji vode dijalog moraju: biti ravnopravni; uvaÅ¾avati se; ne smatrati se ideološkim/politickim neprijateljima; vjerovati u neke zajednicke ciljeve; znati da se moraju oslanjati jedni na druge; znati da bez saradnje i kompromisa nema buducnosti ni za koga. Socijalni partneri nisu jedno, oni nemaju iste ciljeve i iste interese, ali društvenog prosperiteta nema bez priznavanja tih razlicitosti i bez priznavanja nuÅ¾nosti zajednickog rada na izgradnji društvenog okvira Å¾ivota svakog clana odredene zajednice.

Socijalni pakt – partnerstvo za razvoj bi se sastojao od sljedecih elemenata:

1. privredni rast u kontekstu ekonomske krize i odrÅ¾ivog razvoja,

2. rast konkurentnosti privrede investiranjem u razvoj ljudskih resursa i podsticanje permenetnog ucenja,

3. nastavak privatizacije i definisanje javnog vlasništva,

4. suzbijanje inflacije i politika cijena,

5. javne finansije u funkciji razvoja,

6. pravedna i efikasna poreska politika, koja treba da podstice investicije i otvaranje radnih mjesta, a da dodatno oporezuje potrošnju (posebno luksuzne robe i usluga),

7. uvodenje imovinske kartice i oporezivanje imovine stecene na osnovu prihoda na koje nije placen porez,

8. istraÅ¾ivanje, tehnološki razvoj i inovacije,

9. trÅ¾ište rada i zapošljavanje,

10. zapošljavanje mladih,

11. rad na odredeno vrijeme,

12. besplatno i kvalitetno školstvo,

13. politika plata,

14. zakon o minimalnoj plati i borba protiv siromaštva i socijalne iskljucenosti,

15. jacanje Inspekcije rada i efikasno pravosude,

16. osnivanje specijalizovanih radnih i socijalnih sudova,

17. suzbijanje rada na crno,

18. participacija radnika u upravljanju,

19. zaštita na radu,

20. kvalitetno i dostupno javno zdravstvo,

21. penzisjki sistem,

22. obnova mreÅ¾a socijalne sigurnosti,

23. borba protiv svih oblika diskriminacije i osiguravanje jednakih mogucnosti i

24. bolje uskladivanje profesionalnih i porodicnih obaveza.

Vrijeme je za dogovor o buducnosti naše drÅ¾ave. Ekonomski krah koji nas ocekuje mora biti snaÅ¾na opomena svim kreatorima politike da se odrÅ¾ivi rast crnogorske privrede mora dominatno zasnivati na proizvodnji i stvaranju nove vrijednosti uz maksimalno korišcenje komparativnih prednosti, a ne na potrošnji i uvozu. Nepravilnosti, neravnoteÅ¾e i anomalije koje su nastale na mladom i slabom, trÅ¾ištu zbog pogrešne politike ekonomskih refromi, ne mogu se spontano otklanjati bez proaktivne industrijske politike Vlade. Primarni zadatak nove vlade mora biti spasavanje privredne supstance i radnih mjesta i sprecavanje bankrota porodicnih finansija stanovništva. Paralaleno sa ovim defanzivnim mjerama, vlada mora poceti sa snaÅ¾nom podrškom izgradnji nove strukture realne ekonomije i to posebno u sektorima u kojima, i pored svega, imamo i dalje znacajne komparativne, ali i konkurentske prednosti: turizam, energetika, proizvodnja hrane i poljoprivreda, gradevinarstvo, metaloprerada, pomorstvo, drvoprerada.

DrÅ¾ava koja uvozi robe u vrijednosti 89 odsto BDP-a, ne moÅ¾e imati odrÅ¾ivu privrednu i socijalnu strukturu i to mora da se mijenja odmah. Ako se 89 odsto društevnog proizvoda sastoji od kupovine roba koje se proizvedu negdje drugo, onda je dovedena u pitanje ekonomska suverenost i nezavisnost drÅ¾ave. A ekonomski zavisna drÅ¾ava, kao i gradanin, ne moÅ¾e biti slobodna i prosperitetna. Zato je borba za PROMJENE strategije ekonomskog razvoja, borba za istinsku nezavisnost i suverenost naše drÅ¾ave. Da zavisimo samo od NAS.

Autor je predsjednik Pokreta za promjene

Interna revizija 17.11.2009

Jasminka ZlokoviÄ‡, dipl. ecc, clanica GO PzP

Za razliku od periodicne spoljne revizije, interna revizija je stalna strucna aktivnost koja treba da poveca efikasnost i dobit. Razvija se kada vlasnici vrše snaÅ¾an pritisak na rukovodstvo da ostvari zadane rezultate, ukljucujuci i smjenu zbog neuspjeha.Tek kada se stvari dovedu do licne odgovornosti za rezultate rukovodstvo pocinje da traÅ¾i nacin da ih poboljša, a uvodenje interne revizije jedno je od raspoloÅ¾ivih rješenja. Ali šta je sa preduzecima koja su tokom tranzicije u potpunom ili djelimicnom vlasništvu drÅ¾ave i koja po pravilu raspolaÅ¾u znacajnom imovinom? U akcionarskim društvima s vecinskim udjelom tranzicionih fondova manjinski akcionari nemaju snagu da promijene volju vecinskog vlasnika. Oni ne mogu da uticu na to da se uspostavi razuman sistem strucne i od rukovodstva nezavisne unutarnje kontrole i revizije, iako za to imaju jak interes jer revizija smanjuje broj zloupotreba i neracionalnosti koje rezultiraju štetom po akcionare.

Sve do skora interna revizija je tretirana kao stvar dobre volje – moÅ¾e, a ne mora ! Tek

odredbama Zakona o racunovodstvu i reviziji (Sl. 80/ 2008) propisana je
obaveza uspostavljanja interne revizije i to
u velikim pravnim licima pocevši od 1.01.2012.

Zakon propisuje kriterije za klasifikaciju pravnih lica
registrovanih za obavljanje privredne i društvene djelatnosti tako da velika
moraju uspostaviti funkciju interne revizije kada ispunjavaju 2 od 3 kriterija (aktiva preko 43 mil EUR, broj
zaposlenih preko 250, prihodi preko 50 mil. EUR). Propisani su zahtjevi za strucnu osposobljenost stalno
zaposlenih internih revizora. Predvideno je i formiranje revizorskih odbora od
najmanje 3 clana od kojih najmanje jedan mora biti strucnjak iz oblasti
racunovodstva i revizije.

Struka i medunarodna praksa imaju isti stav o internoj
reviziji- revizori treba da su nezavisni od managementa, posebno obrazovani i iskusni jer samo tako
svojim radom mogu poboljšavati poslovanje.

Zašto je drÅ¾ava o ovako vaÅ¾nim stvarima reagovala tek
krajem 2008. godine propuštajuci da uvede više reda sve ove duge godine tzv
tranzicije? Zašto, ako se zna da je svaki solidan strateški partner
zainteresovan za internu reviziju te da preduzeca koja je imaju vrijede više?

Zašto su propisani kriteriji visoki tako da oslobadaju
obaveza mnoga preduzeca u kojima itekako ima potrebe da interna revizija
funkcioniše ? Zašto, ako je još 2006. glavni ekonomista Centralne bane ukazivao
na loše upravljanje drÅ¾avnim preduzecima i upozorio da je neophodno da se ojaca
interna revizija u cjelokupnom javnom sektoru? Bilo bi zanimljivo cuti
argumente iz Vlade nakon svih skandala kojima se dnevno pune novinski stupci,
štrajkova, stecajeva, sudskih sporova koje pokrecu mali akcionari .....

No nakon što se ipak došlo do obavezujuce regulative
(bolje ikad nego nikad !) za velika
pravna lica, postavlja se pitanje šta institucije rade da bi se ona pocela
primjenjivati.Strucni kadar za poslove interne revizije ne dobija se direktno s
fakulteta vec se stvara polaganjem strucnih ispita i praksom. Stoga bi drÅ¾ava
osim što je konacno donijela propise svakako trebala i poticati interes za specijalizaciju kadra te
popularisati ovo vaÅ¾no zanimanja koje promoviše kontrolu i unapredenja poslovne
prakse.

U protivnom ce se desiti
kao i za operativu za gradnju auto puta.
2012. god. ce se konstatovati da nemamo sopstveni kadar tj da imamo

strukturne neuskladenosti – nekih previše, a strucnih premalo. I to pored svih drÅ¾avnih i privatnih fakulteta i deklarativnih stavova da hocemo da gradimo društvo znanja. Po ko zna koji put ce se pokazati da trÅ¾ište nije dovoljan regulator te da za promociju znanja i nezavisnosti struke treba imati proaktivan stav institucija i politicku volju za izgradnju drugacijeg sistema vrijednosti.

Problem nerazvijene interne kontrole i revizije izraÅ¾en je i u lokalnim upravama gdje se finansijski izvještaji sastavljaju samo na bazi gotovinskog toka. I na ovom polju pomoc nude partneri iz EU, ali bilo kakav napredak povezan je s kljucnim pitanjem- koliko su gradonacelnici crnogorskih opština (okruÅ¾eni brojnim kadrovima skupljenim po kriterijima politicke podobnosti i nezamjeranja) svjesni i raspoloÅ¾eni da se uhvate u koštac sa depolitizacijom svoje administracije i uprava javnih preduzeca.I da li ih zakon primorava da se drugacije ponašaju. Trebalo bi da imaju jak interes za efikasnijom upravom kojoj je interna revizija nuÅ¾na i dragocjena pomoc. Trebalo bi, ali !?

To ali košta zaostajanjem i propuštanjem šansi da se privuce novac iz EU fondova kao i da za sredstva koja izdvajaju poreski obeznici dobiju više.

U cvijeloj prici jasno je jedno - na šteti su uvijek i samo gradani.

MiloÄ•erski
forum podupire zablude
13.10.2009

Mr ecc. Mišo
BaÅ¾dar

Podgorica – ND Vijesti – Forum - Milocerski ekonomski forum je odrÅ¾an u predavackom stilu bez poÅ¾eljnog interaktivnog odnosa izmedu ucesnika. Moglo se cuti dosta uvaÅ¾enih panelista iz Crne Gore i regiona. Prevladavao je akademski stil izlaganja i izlagaca bez gotovo ijednog predstavnika neke privredne kompanije. Predstavnici Vlade i profesori, naravno, uvijek imaju šta da kaÅ¾u, ali cesto nemaju šta da odgovore na ozbiljna pitanja i primjedbe

privrednika i ekonomista koji poznaju praksu. Gospodin Lukšic kao i uvodnicar prof. Vukotic najavljuju potrebu dodatne liberalizacije domaceg trÅ¾išta, šta god to znacilo.

Uz dopuštenje (na forumu mi nije bio dozvoljen komentar) podsjeticu gospodu na duhovitu opasku kolumniste New York Timesa F. Norrisa: „Ekonomisti su danas ljepotu matematickih pokazatelja rasta pretpostavili ekonomskim postulatima i zakonitostima.“ Upravo ovakav pristup karakteriše neoliberalnu ekonomsku filozofiju u kojoj se deregulacija ekonomskog sistema postavlja kao imperativ na trasi razvoja potpuno slobodnog trÅ¾išta.

Moderan ekonomista se nece u potpunosti sloÅ¾iti sa Kejnsovim stavom da slobodni trÅ¾išni sistem ne teÅ¾i ravnoteÅ¾i i punoj zaposlenosti bez drÅ¾avnog intervencionizma, ali ne porice ni praksu kapitalisticke ekonomije koja u uslovima smanjene regulacije ciklicki proizvodi krize. Da li je ova kriza ciklickog ili sistemskog i strukturalnog karaktera nije nevaÅ¾no sa teorijskog aspekta, ali ekonomisti se slaÅ¾u da je krizi prethodilo razdoblje maksimalnog ekonomskog liberalizma. Kada se ovo ima na umu, nije jasno da li je pozivanje na dodatnu liberalizaciju izraz neke nove par ekselans crnogorske teorije ili je, ipak, u pitanju nerazumijevanje osnovnih postulata koje pred sebe mora postaviti crnogorska ekonomska razvojna politika.

OÅ¾ivljavanje i jacanje realnog sektora uz radikalno prestrukturiranje privrede, svakako, su dva primarna cilja u dugorocnoj viziji razvoja. Postavimo jednostavna pitanja: kako ostvariti prethodne ciljeve bez znacajne drÅ¾avne regulacije?

Treba li ocekivati da ce slobodno trÅ¾ište samo od sebe poticati smanjenje spoljnotrgovinskog debalansa? Koliki je znacaj instrumenata fiskalne i monetarne politike u funkciji razvoja realnog sektora ili u funkciji zaustavljanja pogrešne alokacije finansijskih resursa (pregrijavanje nekog ekonomskog sektora)? Ako je sve ovo rješivo bez znacajne drÅ¾avne razvojne regulative, onda Vlada ima veoma lak zadatak: ekonomskom brodu Crne Gore dati gorivo i kapetana, a putna mapa i kormilar nisu potrebni, jer, zaboga, tu je slobodno trÅ¾ište koje ce i dalje bez problema zadovoljavati svoje uvozne potrebe i regulisati opštu i javnu potrošnju bez pokrica u realnim prihodima. To, ipak, nije tako.

Kapitalizmu je kriza imanentna upravo zbog ekonomskih tendencija koje proizvodi slobodno trÅ¾ište. U ovome se, iako ljuti protivnici, slaÅ¾u i Kejnz i Fridman. Naime, investicijski resursi se zakonomjerno i neprekidno sele u sektore sa vecom profitnom stopom. I upravo taj prastari princip politicke ekonomije od Adama Smita i njegovog „The Wealth of Nations“ se ne mijenja do danas. Naprotiv, baš taj princip, koji postulira slobodno trÅ¾ište, je utemeljio vrlo nesavršen koncept globalizacije. Ovaj koncept ce,

nesumnjivo, bar u bliskoj buducnosti nositi u sebi jaku klicu ekonomskog neokolonijalizma. Glad za profitom, tj.
za punim drÅ¾avnim fondovima, ili kako Norris rece „ljepota matematickih pokazatelja rasta“, brÅ¾e povezuju svijet od bilo kakvih ideoloških ili socijalnih formula. To jeste zasluga trÅ¾išta, ali njegova zasluga je i globalna kriza. Ako je istina da iz krize ne moÅ¾emo izaci razmišljajuci na isti nacin koji nas je doveo u krizu, onda je sigurno apsurdan stav Vladinog visokog zvanicnika o dodatnoj ekonomskoj liberalizaciji.

Sigurno je da kriza ima „uvozne“ i domace uzroke i oni se medusobno multipliciraju. Na eksterne uzroke ne moÅ¾emo djelovati, ali domace necemo ni uociti ako vjerujemo da su oni nuÅ¾an proizvod na putu razvoja slobodnog trÅ¾išta.

TrÅ¾ište treba da bude slobodno od monopola i od birokratskih i infrastrukturnih biznis barijera, ali i Vlada mora imati razvojnu ekonomsku viziju koju ce postaviti na kolosijek koji, da bi nas odveo u bolju buducnost, mora imati dvije tracnice. Jedna se zove slobodno trÅ¾ište, a druga drÅ¾avna razvojna ekonomska regulativa.

Autor je Ä•lan Predsjedništva Pokreta za Promjene

Štednju poÄ•eti
od vrha 28.08.2009

Dr Branka Bošnjak,
Ä•lanica Predsjedništva PzP-a

Rupa u crnogorskom budÅ¾etu je svakim danom sve veca,

tacno onako kako je i tvrdio PzP. Raskalašna armija ministara i visokih drÅ¾avnih funkcionera navikla na neopisive privilegeije koje iz svog dÅ¾epa placa crnogorska sirotinja, vec godinama nema uvid u to sa kakvim s Å¾ivotnim problemima susrecu gradjani koji Å¾ive samo od plate ili penzije. Oni Å¾ive u nekom paralelnom svijetu, koji nema veze sa svijetom prosjecnog gradjanina Crne Gore.

Besplatni poklon stanovi, astronomske nadoknade iz upravnih odbora, carter letovi za odlaske na izloÅ¾be, procenti od korupcije prilikom javnih nabavki, najlkuzniji automobili, uglavnom drÅ¾avni, koje redovno voze i clanovi njihovih porodica, zaposlenja svojih supruga i djece u dobro placenim drÅ¾avnim agencijama i preduzecima samo su neke od privilegija koje godinama uÅ¾ivaju naši visoki drÅ¾avni funkcioneri.

Sada kada je vrag odnio šalu i kada se drÅ¾avna kasa mnogo manje puni nego što se prazni, odlucili su da ne ukidaju svoje privilegije niti da uvode poreze na enormno bogatsvo malobrojne klike tajkuna, vec da udare po dÅ¾epu zaposlenih u drÅ¾avnim sluÅ¾bama i javnom sektoru. Ukidanje toplog obroka i prevoza i smanjenje zarada za 10%, medicinskim sestrama koje primaju 250 €, cistacicama koje primaju 200€, policjacima pozornicima koji se peku po suncu i Å¾rvrtuju svoj Å¾ivot za 350€, nastavnicima i profesorima u osnovnim i srednjim školama koji uz platu od 400€ i uglavnom podstanarski Å¾ivot jedva preÅ¾ivljavaju.

Ovo samo govori koliko njih nije briga za prosjecnog crnogorskog gradjanina, koji pošteno preÅ¾ivljava od svoje plate. Zato Pokret za promjene poziva Vladu da proces nepohodne štednje pocne od vrha, što smo i konkretizovali kroz zakonske inicijative upucene Vladi i Skupštini. Takode smatramo da treba da se rasprodaju svi sluÅ¾beni automobili koje privatno voze ministri, njihovi pomocnici, gradonacelnici, nacelnici i njihovi clanovi porodica, da se uvede porez na uikupnu imovinu sa progresivnom stopom pa da tajkuni konacno pocnu da placaju porez na imovinu koju su stekli na sumnjive nacine, da se konacno krene u zaplijenu imovine stecene kriminalom, da se citava Vlada smjesti u jednu zgradu i da se ostalih 20tak prodaju, da se od preko 20 agencija, direkcija i uprava napravi jedna regulatorna agencija koja bi imala više sektora i koristila zajedicku zgradu i administraciju, da se plate svi poklon stanovi koje je ova Vlada dijelila navodno zasluÅ¾nim kadrovima u proteklih 17 godina, da se otpuste hiljade fiktivno zaposlenih ljudi koji nikada ne dolaze na posao.

Krenite gospodo iz Vlade od sebe i svojih prijatelja i poslovnih partnera, uštede ce biti mnogo vece i budÅ¾et mnogo puniji. Pustite sirotinju na miru. Mada, i ta sirotinja bi mogla konacno bez straha da pocne da bira bolju, pametniju i moralniju vlast.

Ekonomski
paradoks 11.08.2009

Mišo BaÅ¾dar,koordinator ekonomskog tima PzP

Rekao bih da je usvojeni rebalans budÅ¾eta garancija ove
Vlade da ce se ona i dalje nevješto baviti posljedicama, a ne uzrocima. Ministar
finansija priznaje recesiju od, navodno, 3,5 odsto ali ne objašnjava ekonomski
paradoks u kojem vecina vaÅ¾nih makroekonomskih pokazatelja (realizacija
budÅ¾etskih prihoda, industrijska proizvodnja,turisticka realizacija, priliv
SDI-a itd.) višestruko pada u odnosu na „ministrov pad“ BDP-a. Ako je siguran u
ono što govori zašto ne iznese tacan podatak o visini i strukturi polugodišnjeg
BDP-a ?

Pregovori sa stranim kreditorima su ocito problematicni i
to nije cudno jer je upitno povjerenje evropskih banaka prema ekonomiji koja
nema jasan odnos i saradnju sa MMF-om. Jucer je to bila Dojce banka, danas
Kredit Svis, a vidjet cemo ko ce biti sjutra. Lukšic je moÅ¾da u pravu kada
ocekuje da ce ovogodišnji budÅ¾et preÅ¾ivjeti ako se uberu sredstva od djelomicne
privatizacije elektroprivrede. Kako ce dugorocno preÅ¾ivjeti ekonomija bez
razvojnog koncepta i bez ozbiljnog realnog sektora,ostaje da se vidi.

Vlada ocito ne vlada situacijom jer nedavno realizovana
kreditna sredstva za koje je ona bila garant, komercijalne banke prakticno nisu
plasirale privredi. Ako je ideja o razvojnoj banci ikada imala puni smisao onda
je to sigurno ovaj trenutak. Nema oporavka finansijskog sektora bez banaka i
bez generisanja traÅ¾nje uz, razumije se, kvalitetno upravljanje rizikom. Potpuno
je pogrešna Vladina uredba kojom se omogucilo investitorima da gradevinske
dozvole mogu postepeno izmirivati sve do izdavanja upotrebne dozvole.

Ovo je znacajno povecalo rizik od gradevinskih zahvata
koji ne mogu zatvoriti finansijsku konstrukciju. Bilo bi dobro danas znati
koliko investitori duguju opštinama za odobrene gradevinske dozvole i kada ce
opštine naplatiti svoja potraÅ¾ivanja. Mnogim opštinama je ovaj problem znatno
poremetio dinamiku budÅ¾etskih prihoda,a moÅ¾da je veci problem neopravdanog
„podsticanja“investitora ovakvim Vladinim propisima sa jedne i ranije

nedovoljne kontrole i ogranicenja bankarskih plasmana od strane CB-a sa druge strane.

Za bolji priliv SDI-a moraju se poboljšati makro i mikro ekonomski i pravni uslovi. Na republickom nivou je potrebno pristupiti ozbiljnije fiskalnim i pravosudnim reformama. U fiskalnom sektoru posebno u oblasti poreza i dopr.na dohodak fizickih lica,te poreza na dobit i poreza na kapitalnu dobit,valja izvršiti reforme.U pravosudu bolno stanje je u privrednom pravu i praksi,koja obeshrabruje svakoga ko na pr. ocekuje da ce mu sudska vlast pomoci u obeshrabrivanju duÅ¾nika da izdaju mjenice bez pokrica. Naprotiv, legislativa i praksa u našem privrednom pravosudu više štiti duÅ¾nika nego vjerovnika.Ako ovome dodamo korupciju i monopol jasno je koliko je teško ocekivati neku poÅ¾eljnu dinamiku SDI-a.

Brojne barijere su nesporno na lokalnim nivoima: urbanisticki nered; neuskladeni i manjkavi opštinski propisi (posebno u segmentu poreza na nepokretnosti i prireza porezu na dohodak fizickih lica), nestrucna i nerijetko korumpirana administracija, itd. Treba kazati i da opštine imaju sve ozbiljnije probleme u ocigledno kontinuiranom procesu republicke centralizacije. Evo nekih primjera: Javno morsko dobro proizvoljno raspolaÅ¾e i upravlja priobaljem a drÅ¾ava ukida i znacajan izvor opštinskih prihoda – priobalne komunalne takse.

Opštine imaju i djelomican problem u praksi indirektne naplate nekih prihoda na pr.porez na promet nepokretnosti. Uticaj opština na uslove privatizacije privrednih kompanija koje su od presudnog lokalnog znacaja je nebitan.Za HERCEG Novi je na pr. od presudnog znacaja sadrÅ¾aj i kvalitet slijedecih privatizacionih aranÅ¾mana: Institut S.M.,Vektra Boka, kompleks Meljine, brodogradilište u Bijeloj. Svi ovi projekti su nejasni i upitni u pogledu uspješnosti. Hoce li Vlada preuzeti odgovornost za eventualne neuspjehe? Odgovor je jasan iz dosadašnje prakse.

Kumovi su loši privrednici 19.07.2009

Podgorica – ND Vijesti - Na sastanku Unije poslodavaca oštro su kritikovane komercijalne banke što ne odobravaju nove kredite, i ocijenili da je bankarski sektor odgovoran za recesiju. Opet, crnogorska vadajuca klika ne moÅ¾e da odgonetne otkud ogromni talasi a nema vjetra. Opet se ne Å¾eli suociti sa krupnim strukturnim problemom crnogorske tranzicije niti

prepoznati podvodne struje. Crna Gora, kao krajnji rezultat ekonomskih reformi, nije dobila uspješne i efikasne privatne firme - saopštio je lider Pokreta za promjene Nebojša MedojeviÄ‡
komentarišuci sastanak poslodavaca i ministara.

Crna Gora, kao krajnji rezultat ekonomskih reformi, nije dobila uspješne i efikasne privatne firme. - To što je Voda nekadašnji društveni i drÅ¾avni kapital poklonio sebi, clanovima svoje porodice, kumovima i prijateljima nije bila dovoljna garancija da ce oni postati preduzetnici i industrijalci. Novi privatni vlasnici su se pokazali kao nesposobni da upravljaju vlasništvom u uslovima i nalik na trÅ¾išne.

Nakon dvije - tri godine kada su se u Crnoj Gori oprale milijarde prljavog novca sa racuna nepoznatih off shore kompanija kroz nekretnine, transkcije na berzi i bankarske kredite, i gdje se nije vodilo racuna o procjeni rizika i biznis planovima, došli smo do tacke gdje moramo da se suocimo sa surovim cinejnicama. Naš privatni sektor se sastoji od nekoliko krupnih igraca, bez kompanija, koji se bave špekulativnim transkacijama i velikog broja malih preduzeca koja su parazitski oslonjena na nekolicinu tajkuna i korumpirane politicare, i mali broj istinski nezavisnih i samim tim manje uspješnih preduzetnika - naveo je Medojevic.

On je kazao da banke ne odobravaju kredite jer je vecina njihovih klijenata nelikvidna, iskazuju gubitke u poslovanju i ne vracaju stare kredite.

- Banke za takve klijente moraju da povecaju rezervacije na ranije odobrene kredite. Vlada ne bi smjela da svoju nesposobnost, da smanji sopstvenu potrošnju i neefikasnost, prebacuje na bankarski sektor. Neka Vlada plati svoja dugovanja privatnim firmama iz sistema javnih radova i javnih nabavki i jedan veliki broj privatnih firmi ce popraviti svoje bilanse i likvidnost. Neka eliminišu nelojalnu konkurenciju crnog trÅ¾išta i obezbijede efikasniji izvršni postupak u sudovima oko naplate potraÅ¾ivanja.

Zašto Vlada ne osnuje drÅ¾avnu banku za razvoj koja bi finansirala strateški vaÅ¾ne razvojne projekte realnog sektora, sa niskim kamatnim stopama ne vecim od 5 odsto godišnje i uz razuman grejs period, pa ce i same banke pritisnute konkurencijom smanjivati previsoke zelenaške kamate. Neka Vlada zakljuci aranÅ¾man sa MMF i aplicira za makrofinansijsku pomoc za likvidnost budÅ¾eta kod EU, pa ce se smanjiti i rizik zemlje. Neka konacno fiskalizuje i imovinu pa da bogataši pocnu da placaju adekvatan porez na svoje bogatstvo - kazao je Medojevic.

Crna Gora i
ekonomska kriza 13.05.2009

mr Mišo BaÅ¾dar, Ä•lan Predsjedništva PzP

Nesumnjivo je prvi korak ka promjeni stanja njegova cjelovita i ozbiljna analiza. Svjedoci smo proteklih sedmica brojnih tekstova u štampi sa ekonomskim temama u kojima se manje ili više tacno komentariše domace, pa i ukupno svjetsko stanje ekonomije. U jednom kratkom clanku nije moguca nikakva detaljnija analiza bilo kog makro-ekonomskog segmenta, ali moÅ¾emo saÅ¾eto sagledati suštinu trenutnog stanja sa prognozom za naredna dva kvartala.

Prema zvaniÄ•nim podacima za prvi kvartal ove godine bruto domaci proizvod je na nivou lanjskog, inflacija umjerena, spoljnotrgovinski deficit smanjen u relativnom iznosu, javni dug je podnošljiv i cak za pohvalu (??). Primjereno ovakvom ”mirnom” stanju gospodin Lukšic je valjda s razlogom leÅ¾eran i nonšalantan u svom akademskom brifingu za medije kada nas uvjerava da je domaca ekonomija u cjelini stabilna i izdrÅ¾ljiva .

Valjda zato i ne moramo Å¾uriti sa bilo kakvim monetarnim i drugim mjerama. Ali ne misli samo ovaj mladi gospodin tako. Prema brzini formiranja nove vlade ocigledno je da u svom šefu ima istomišljenika. On je zaista uzor svim uznemirenim privrednicima. Samo hrabro i opušteno pa kriza ce se vec nekako i sama povuci.

Idemo redom! BDP ne samo da je bitno niÅ¾i od projektovanog (cca 5%),vec je i po svojoj hronicno neuskladenoj strukturi dugorocno vrlo problematican. Njegova iole stabilna odrÅ¾ivost zahtjeva kompletan kopernikanski obrat u domacoj ekonomiji. NuÅ¾no je sa potrošcke platforme i kratkorocnog rasta proizvoda preci na platformu dugorocnog rasta realne ekonomije, ciji bi temelji bili postavljeni na zaokruÅ¾enim privrednim sektorima. DrÅ¾ava se do sada samo sporadicno “petljala”u svoj posao i pokušavala da u skladu sa vizijom modernog ekonomskog razvoja (bez neoliberalizma) prestruktuira privredu.

Naravno,problem je u odsustvu vizije i još bolniji u nedostatku kompetentnosti. Na pr. sredstvima iz fonda za razvoj malih i srednjih preduzeca pogurana je mesno-preradivacka industrija, ali nije razvijena domaca sirovinska baza, pa tako imamo u ovom sektoru rastucu kumulaciju spoljnjotrgovinskog deficita. Brojne promašene privatizacije necemo niti spominjati iako njihov vruci ceh za naplatu itekako stiÅ¾e ovih dana i sedmica. Strasno je to koliko su kratkorocni interesi bili pretpostavljeni ozbiljnim dugorocnim interesima.

U sektoru eksploatacije rudnih i drvnih resursa nije se ni pokušalo naci partnera koji bi zaokruÅ¾io proizvidni proces do finalnog i pomogao supstituciju uvoza. U turizmu se nije odmaklo dalje od ideje, a ideja je zaista odlicna(?!) – prelazak na elitni turizam. Najprije se centralizovanim gazdovanjem Javnog morskog dobra zarobilo vecinu priobalja jeftinim projektom populistckog turizma,a onda se konacno pojavio (poput Feniksa) Splendid da nam osvijetli par ekselans turisticke staze. Nevolja je u tome da, ko god da je gradio taj hram, nije imao ni jasnu ni strucnu percepciju ekonomskog i turistickog invajermenta. Ne mozete sa novim mercedesom doci na planinski katun, pa ocekivati da cete tamo dobro taksirati.

Šalu na stranu turisticka sezona je tu, a mi imamo slijedecu situaciju: turisticki pravni subjekti su nelikvidni i bez narocite mogucnosti za kredite za pripremu sezone; brojni turisticki projekti su nedovršeni (Petrovac,Budva,..); cijene u eurima su, iako na istom nivou, prejake zbog devalvacije u emitivnim regionima;situacija sa svinjskim gripom dodatno komplikuje situaciju.

U uvodu pomenuta umjerena inflacija i procentualno smanjeni spoljnotrgovinski deficit nije posljedica prizeljkivanog jacanja realnog sektora, vec jednog opšteg pada traÅ¾nje, kao posljedice pada finansijskog sektora. Ovdje treba pomenuti da smo jedina zemlja u regionu i šire u kojoj se drÅ¾ava nije ni trudila ni postigla da kamate komercijalnih banaka prate pad euribora,a ne obratno(?!). Ako su budÅ¾etski prihodi ostvareni na nivou cca 85% planiranih za prvi kvartal(??),za pretpostaviti je da ce taj podatak na kraju godine biti jos lošiji (kriza nije dostigla kulminaciju), to znaci da moÅ¾emo ocekivati veliki pad BDP-a i procentualno veliki budÅ¾etski deficit u odnosu na BDP-a. Upravo je u ovakvoj sloÅ¾enoj situaciji jak pad traÅ¾nje Damoklov mac nad nejakom ekonomijom. Na stranu cinjenica što javni dug (JD)nije realno iskazan (bruto obaveze po osnovu restitucije??), veci problem je u problematicnoj strukturi BDP-a što relativizuje povoljan odnos JD-a prema BDP-u.

Šta nam je ciniti (da na trenutak zamislimo da imamo ingerencije sporoformirajuce vlade)? Trebalo bi saciniti strategiju koja ce u osnovi imati kratkorocne i dugorocne mjere i ciljeve:

a) Kratkorocni – U saradnji sa MMF-om saciniti aranÅ¾man koji bi putem podrške Centralnoj banci osigurao input finansijskih sredstava za spasavanje likvidnosti citavog ekonomskog sistema; prihvatiti njihove uslove u pogledu postepene redukcije javne potrošnje u cilju pribliÅ¾avanja realnom budÅ¾etu (reducirati administraciju i pojacati njenu profesionalnost);

- U slucaju flexibilnosti MMF-a traÅ¾iti i podršku za potporu hitno rebalansiranog budÅ¾eta; po potrebi napraviti kreditni aranÅ¾man sa Svjetskom bankom ili evropskom razvojnom bankom;

- Zamrznuti sve plate u administraciji i javnim preduzecima;

- Izmjenom fiskalne i kamatne politike stimulisati svako investiciono ulaganje i posebno poboljšati legislativu u funkciji privlacenja SDI-a;

- Uticati na banke u pravcu realnije procjene rizika i smanjenja kamatnih stopa;

- Formirati razvojnu banku kojoj bi se sredstva osigurala iz: kratkorocnog dijela sredstava namijenjenih trenutno manje prioritetnim fondovima(restitucija,stara devizna stednja); izvora CB-a; inostranih namjenskih izvora (evropska razvojna i investiciona banka); Ovim sredstvima bi se mogli finansirati i hitni nezavrseni turisticki projekti,pa i pomocci makar kratkorocnim deblokadama lokalnih samouprava(Budva,..), prvenstveno radi pripreme turistcke sezone;

-U saradnji sa svim socijalnim partnerima, a u skladu sa Zakonom o socijalnim savjetima, uspostaviti i razvijati socijalni dijalog sa ciljem lakšeg i brÅ¾eg riješavanja svih socijalnih pitanja.

b) Dugorocan cilj je restruktuiranje privrede sa
naglaskom na korištenje komparativnih prednosti domacih resursa. Pri tom drÅ¾ava
mora uz dozu umjerenog protekcionizma kvalifikovano koristiti sve mehanizme
razvojne ekonomske politike (monetarna,fiskalna,socijalna).

-Razraditi sistematski, uz ucešce širokog strucnog kruga
profesionalaca koncept privlacenja SDI-a tj. grinfild investicija (posebno u
sektoru turizma i agroindustrije),bez kojih nema ozbiljnog jacanja relnog
sektora i potrebnog prestruktuiranja privrede. Treba naglasiti da svako
odugovlacenje sa izradom i primjenom antikriznog ekonomskog programa stvara
visestruku štetu i odlaze ocekivani pocetak oporavka. Šteta se ogleda posebno
u: narastanju nelikvidnosti što dodatno reducira traÅ¾nju i vuce u negativan
rast, gomilanje gubitaka u preduzecima; rastu nezaposlenosti i socijalnim
tenzijama; opasnosti od budÅ¾etskog bankrota.

Mrcvarenje 10.05.2009

Piše: Zarija
PejoviÄ‡

Podgorica – ND Vijesti - Recesija u ekonomskoj teoriji
oznacava negativnu stopu realnog bruto društvenog proizvoda, u više od 2
kvartala za redom. Medjunarodni monetarni fond nagovještava recesiju u Crnoj
Gori od 2.7 odsto. Iz Svjetske banke upozoravaju da Crna Gora moÅ¾e oporaviti
ekonomiju generisanjem rasta “iznutra”, dakle vecom produktivnošcu i
inovacijama. To znaci da cemo morati da proizvodimo više proizvoda i usluga
koji ce biti konkurentni na trÅ¾ištu.

O domacoj proizvodnji najbolje govori cinjenica da je
opala u jeku priliva investicija, kad se uvecavala novcana masa i traÅ¾nja. Kako
pokrenuti domacu proizvodnju sada kada traÅ¾nja opada?

Za pocetak, ljudi u izvršnoj vlasti bi trebalo da shvate

zabludu o odrÅ¾ivosti privrednog rasta iz prethodnih godina. No receno
“otkrovenije” još ne stiÅ¾e do uma izvršne gospode. Na moju tvrdnju da nas
ocekuje deficit i recesija u tekucoj godini, ministar finansija je odgovorio da
ce jedini deficit biti onaj u glasovima opozicije. I bo’me je bio u pravu.
Deficit u glasovima opozicije se desio, tako da deficit love u budÅ¾etu i nije
toliki problem, jer kako kaÅ¾e pjesma simpaticnih prevaranata iz filma Balkan
Ekspres, “nemoj da brigaš Å¾ivot se stara, dok bude ljudi bit ce i para”... Buduci
da više nijesam poslanik, a da je ministar, potpredsjednik Vlade, vjerovatno
visoki duÅ¾nosnik i dalje, ovdje cu staviti tacku na ekonomske teme, u deficitu
legitimiteta.

Mada poslije izjave gospodina Đukanovica, date neposredno
nakon izbora, gdje se zahvalio glasacima opozicije na datom legitimitetu,
mislim da treba staviti i tacku na politicki sistem kao takav. Ovo naravno ne
treba da bude opravdanje liderima opozicije, da ne udu u razgovore o formiranju
zajednicke Vlade u sjenci, gdje bi pokazali drÅ¾avnicku zrelost, i kroz
konstruktivne prijedloge, usadili gradanima sigurnost da su sposobni da preuzmu
vodenje drÅ¾ave.

Od demokrature do demokratije

Sociolog DÅ¾ems Dejvis (1962), kritikujuci Marksa ukazuje
da ima mnogo perioda u kojima je narod Å¾ivio u velikoj nemaštini ali se nije
digao na pobunu. Stalno siromaštvo i nemaština ne cine ljude revolucionarima,
prije se dešava da trpe takve uslove sa rezignacijom i nijemim ocajanjem. Do
društvenog protesta i, na kraju, do revolucije, kako tvrdi Dejvis, prije moÅ¾e
doci ako ima poboljšanja ulova Å¾ivota ljudi (vidjeti Sociologija – Entoni
Gidens, 2001).

U ovdje objavljenoj analizi gospodin Blagoje Grahovac
precizno konstatuje postojanje saradnicke mreÅ¾e sluÅ¾bi. Ja bih dodao i
klijentelisticke mreÅ¾e, koja koristi drÅ¾avnu infrastrukturu za servisiranje
gradana koji su glasaci vlasti. Bez neutralisanja takve mreÅ¾e nema demokratskih
izbora. U tom cilju gospodin Grahovac upucuje na saradnju sa medunarodnim
institucijama. Autor ogleda pod naslovom od „Diktature do demokratije“ DÅ¾im
Sharp, kaÅ¾e da medunarodni faktor moÅ¾e imati interese u odrÅ¾anju lokalne
oligarhije na vlasti, pa se u njih ne treba pouzdati. Medusobno povezivanje
pojedinaca i društvenih grupa i stalan pritisak po Sharpu je uslov demokratskih
promjena. Diktatorima, dalje kaÅ¾e, odgovara atmosfera kao u grobu. Do skora smo
imali dinamiku ništavila. Sada više nemamo ni dinamiku, imamo ništavilo,
mrcvarenje.

P.S.

Nedavno je gospodin Đukanovic izjavio kako se “Crna Gora
još dobro drÅ¾i pred naletima krize“. Upotrijebljena terminologija ne upucuje na
krizu kao ekonomski fenomen, vec na neku silu koja, a la Omer pašina armada,

udara na Crnu Goru, dok je Vlada zalegla za kakvom medom i iz „tankih pušakah otvara oganj“, odbijajuci “nalete“. Scenario neodoljivo podsjeca na jednu reklamu buksovaca. Zamišljam ministre kako izlaze pred gospodarom i kaÅ¾u „Gospodaru, kriza nas je dobro nagrdila, moÅ¾emo li mi doma da idemo?!” Ovaj bi scenario bio spasonosan, još kad bi gospodar sklopio lap top, i otišao za njima, sa sve perjanicima barjaktarima.

Slijedeci Junga, moÅ¾emo prepoznati arhietip ratnicko-plemenskog društva, koje traÅ¾i smisao u 21. stoljecu.

Autor je doktor ekonomskih nauka

Moramo prekinuti uništavanje privrede

25.03.2009

mr Miloš BigoviÄ‡

Ä•lan
Predsjedništva PzP

Izgleda da se vecinski vlasnik HTP „Onogošta“ toliko osilio da je odlucio da preko noci razruši ono što su genereacije radnika stvarale. PzP iskazuje bojazan da ce se i u ovom preduzecu desiti ono protiv cega se mi borimo punih deset godina.

I sve to po vec unaprijed poznatom scenariju. Prvo ce se zatvoriti hotel o cemu Vlada nece reci ni rijec, a obespravljeni radnici ce maratonski štrajkovati. U meduvremenu ce se tuÅ¾ilaštvo baviti onima koji su ukrali „tri kila jabuka i kilo luka"

Više je nego ocigledno da Vlada nije zainteresovana za rješavanje ovog problema. Zaboravni ministar turizma nijednom se nije oglasio

po ovom pitanju. To pokazuje, ne samo njegovu neodgovornost i neozbiljnost, koja je naširoko poznata, vec pokazuje i njegovu nemoc pred onim pojedincima koji za sebe smatraju da su iznad zakona ove drÅ¾ave.

PzP je više puta javno upozoravao Vladu da je privatizacija naših hotela katastrofalna i da u suštini Vlada nije tragala za kvalitetnim strateškim partnerima vec je objekte ustupala nekim neznanim i u najmanju ruku sumnjivim licima. MoÅ¾e se lako zakljuciti da je u tom procesu preovladala koruptivna aktivnost u kojoj su pojedinci iz Vlade ugradivali svoj udio zarade ne mareci kome prodaju objekte i šta ce biti sa njima u buducnosti. Nije iskljuceno ni to da je sve ovo što se dešava sa hotelom Onogošt pokrenuto od strane nekolicine bankrotiranih ljudi iz vrha vlasti. Jer da nije tako,

Vlada bi stala iza radnika a ne iza nekolicine mafijaša koji su strateški partneri ove vlasti. Pokret za Promjene je više nego siguran da je «Onogošt» samo uvertira u ono što ce se ubuduce dešavati ako ovaj reÅ¾im ostane na vlasti i nakon ovih izbora. Glas bilo kog radnika u Crnoj Gori za DPS-ovu koaliciju bio bi glas protiv radnika «Onogošta», protiv radnika KAP-a, protiv radnika «Lenke», protiv radnika «Vukmana Krušcica», i protiv svih onih ljudi koji su mukotrpno gradili ovu drÅ¾avu da bi ona danas bila u vlasništvu nekolicine ljudi. To se mora prekinuti!

-Za sve probleme imamo konkretna rješenja. Sve smo to pretoÄ•ili u naš superiornii sve obuuhvatni program koji sadrÅ¾i 268 mjera i rješenja, kojim je u 28cjelina obuhvaÄ‡en svaki segment bitisanja poÄ•ev od društva jednakih šansi,preko antiikorupcije, sektorskih tema, podrške socijalnim strukturama pa dooÄ•uvanja porodice.

-Ne Å¾elimo vlast zbog vlasti veÄ‡ da naša rješenja pretoÄ•imo u Å¾ivot i ispunimosvetu misao oko koje je Pokret i okupljen. Crna Goro, sa Cetinja ti poruÄ•ijemoda imaš lijeka. Taj lijek se zove Pokret za promjene.Crna Goro

moÅ¾emo zajednodo vaistinu slobodne, demokratske i evropske Crne Gore.

Potpredsjednik PzP-a prof. dr Branko RaduloviÄ‡

Predizborna konvencija

Cetinje - 2. mart 2009.

-Ova vlada ne zna da riješu ekonomsku krizu jer ima preÄ•ih poslova. Milijardu eura je preko jedne banke uloÅ¾eno u posao sa nekretninama koji danas ne donosinikakvu dobit. Izbori su raspisani upravo da bi se spasili ti propali tajkuni,a ne da bi se napravila jedna sinergija da poÄ•nemo da radimo. Izbori suraspisani kako bi se od naše sirotinje opet izvukle desetine miliona eura kakobi se spasili bankrotirani tajkuni.

PzPmoÅ¾e da promijeni ekonomsku politiku i zaustavi recesiju. Fond za razvoj odmahtreba pretvori u Razvojnu banku u koju bi se interventno uloÅ¾ilo 200 milionaeura sa kojima bi se pomogla crnogorska privreda. Pod hitno se mora napravitiDuÅ¾niÄ•ki fond kako bi se pomoglo graÄ‘anima koji su prezaduÅ¾eni. Moramo napokonpoÄ•eti da radimo ono što cijeli svijet radi – pomognemo privredu i graÄ‘ene.Nijedna plata ne smije biti ispod polovine prosjeÄ•ne zarade, a nijedna penzijane smije biti ispod 200 eura. Moramo zaštitit najugroÅ¾enije slojevestanovništva i konaÄ•no moramo imati Vladu koja Ä‡e brinuti o graÄ‘anima, a ne oprivatnim interesima.

-U maju Ä‡e biti dovedene u pitanju isplate zarada i penzija. Uvoz je manji,priliv od poreza je manji, novca nema. VidjeÄ‡ete da neÄ‡emo imati šeika izKatara i Saudijske Arabije. Trebamo Vladu koja Ä‡e iÄ‡i po svijetu i traÅ¾iti partnere,a ne ministre koji Ä‡e trÄ•ati da prodaju svoje placeve. Onaj ko glasa za PzPneka bude siguran da je dao glas nadi da u Crnoj Gori moÅ¾emo Å¾ivjeti pošteno idostojanstveno. Uspjeh PzP-a je uspjeh cijele Crne Gore.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna konvencija

Cetinje 2. mart 2009.

- Crna Gora treba da se zaduÅ¾i i te pare trebada koristi za podršku privredi i stanovništvu kako bi preÅ¾ivjeli ovu godinu, ane za podršku Prvoj banci. Mi smo protiv toga da se ta banka pomaÅ¾e iz budÅ¾eta.Oni Ä‡e se nekako snaÄ‡i i preÅ¾ivjeti.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna tribina

Budva – 4. mart. 2009.

Socijalnipakt

- Crnoj Gori ne treba „divlji“ primitivni kapitalizam koji je nastaoraspodjelom postojeÄ‡ih, a ne stvaranjem novih dobara. Crnogorska tranzicija jesnaÅ¾no obiljeÅ¾ena rušenjem tradicionalnog sistema vrijednosti, devastacijominstitucija sistema i besomuÄ•nom trkom za novcem, naglim bogaÄ‡enjem male grupepojedinaca, te obespravljenošÄ‡u širokih društvenih slojeva. Takav tok tranzicijeCrne Gore mora se prekinuti.

- Danas nam je u Crnoj Gori, više nego ikad, potreban najširidruštveni/socijalni dijalog o efektima i dometima tranzicije i novi socijalnipakt o osnovama novog modela ekonomskog i društvenog razvoja koji bi setemeljio na vrijednostima moderne evropske civilizacije.

- Da bi socijalni dijalog mogao funkcionisati, moraju biti zastupljene nekeosnovne pretpostavke: jake, nezavisne organizacije radnika i poslodavaca, uzpostojanje tehniÄ•kih kapaciteta za pristup relevantnim informacijama, kako bimogli participirati u socijalnom dijalogu; politiÄ•ka volja i Å¾elja zaangaÅ¾manom u socijalnom dijalogu svih strana; priznavanje osnovnog prava naslobodu udruÅ¾ivanja i kolektivnog pregovaranja; odgovarajuÄ‡a institucionalnapodrška.

-NaslijeÄ‘ena ideja da su drÅ¾ava/vlast dominantni društveni akteri i da odnjihove "vladarske milosti" zavisi stepen osvojenih sloboda kojeuÅ¾ivaju drugi društveni akteri, snaÅ¾no je prisutna i danas u Crnoj Gori. Uosnovi ovakvog mišljenja je ideja o apsolutnoj vlasti, kako drÅ¾avnoj, tako iprivatnoj. Pobjeda na izborima daje stranci pravo na neograniÄ•enu konzumacijuvlasti, a privatno vlasništvo daje pravo na neograniÄ•enu konzumacijuvlasništva.

-Modeli evropske demokratije kojima teÅ¾imo pokazuju da su savremeni društvenitrendovi sasvim suprotni. Štaviše, dobre vladavine nema bez efikasnogoslanjanja na socijalne i civilne subjekte, a civilni i socijalni dijalogpretpostavka su modernizacije društva, ekonomskog i društvenog razvoja.Institucionalne pretpostavke i "duh" socijalnog dijaloga toliko seproÅ¾imaju da bez jednoga nema drugoga. Stoga, partneri koji vode dijalogmoraju: biti ravnopravni; uvaÅ¾avati se; ne smatrati se ideološkim/politiÄ•kimneprijateljima; vjerovati u neke zajedniÄ•ke ciljeve; znati da se morajuoslanjati jedni na druge; znati da bez saradnje i kompromisa nema buduÄ‡nosti niza koga.

-Socijalni partneri nijesu jedno, oni nemaju iste ciljeve i iste interese, alidruštvenog prosperiteta nema bez priznavanja tih razliÄ•itosti i bez priznavanjanuÅ¾nosti zajedniÄ•kog rada na izgradnji društvenog okvira Å¾ivota svakog Ä•lanaodreÄ‘ene zajednice.

-Socijalni pakt - partnerstvo za razvoj bi se sastojao od sljedeÄ‡ih elemenata:privredni rast u kontekstu ekonomske krize i odrÅ¾ivog razvoja; rast konkurentnostiprivrede investiranjem u razvoj ljudskih resursa i podsticanje permenetnoguÄ•enja; nastavak privatizacije i definisanje javnog vlasništva; suzbijanjeinflacije i politika cijena; javne finansije u funkciji razvoja; pravedna iefikasna poreska politika, koja treba da podstiÄ•e investicije i otvaranjeradnih mjesta, a da dodatno oporezuje potrošnju (posebno luksuznih roba iusluga); uvoÄ‘enje imovinske kartice i oporezivanje imovine steÄ•ene na osnovuprihoda na koje nije plaÄ‡en porez; istraÅ¾ivanje, tehnološki razvoj i inovacije;trÅ¾ište rada i zapošljavanje; zapošljavanje mladih; rad na odreÄ‘eno vrijeme;besplatno i kvalitetno školstvo; politika plata; zakon o minimalnoj plati iborba protiv siromaštva i socijalne iskljuÄ•enosti; jaÄ•anje inspekcije rada iefikasno pravosuÄ‘e; osnivanje specijalizovanih radnih i socijalnih sudova;suzbijanje rada na crno; participacija radnika u upravljanju; zaštita na radu;kvalitetno i dostupno javno zdravstvo; penzisjki sistem; obnova mreÅ¾a socijalnesigurnosti; borba protiv svih oblika diskriminacije i osiguravanje jednakihmoguÄ‡nosti i bolje usklaÄ‘ivanje profesionalnih i porodiÄ•nih obaveza.

-Vrijeme je za dogovor o buduÄ‡nosti naše drÅ¾ave. Ekonomski krah koji nas oÄ•ekujemora biti snaÅ¾na opomena svim kreatorima politike da se odrÅ¾ivi rast crnogorskeprivrede mora dominatno zasnivati na proizvodnji i stvaranju nove vrijednostiuz maksimalno korišÄ‡enje komparativnih prednosti, a ne na potrošnji i uvozu.Nepravilnosti, neravnoteÅ¾e i anomalije koje su nastale na mladom i slabomtrÅ¾ištu zbog pogrešne politike ekonomskih refromi, ne mogu se spontanootklanjati bez proaktivne industrijske politike Vlade.

Primarni zadatak nove Vlade mora bitispasavanje privredne supstance i radnih mjesta i spreÄ•avanje bankrotaporodiÄ•nih finansija stanovništva. Paraleleno sa ovim defanzivnim mjerama,Vlada mora poÄ•eti sa snaÅ¾nom podrškom

na izgradnji nove strukture realneekonomije i to posebno u sektorima u kojima, i pored svega , imamo i daljeznaÄ•ajne komparativne, ali i konkurentske prednosti: turizam, energetika,proizvodnja hrane i poljoprivreda, graÄ‘evinarstvo, metaloprerada, pomorstvo,drvoprerada. DrÅ¾ava koja uvozi robe u vrijednosti 89 odsto BDP, ne moÅ¾e imatiodrÅ¾ivu privrednu i socijalnu strukturu i to mora da se mijenja odmah.

Akose 89 odsto društevnog proizvoda sastoji od kupovine roba koje se proizvedunegdje drugo, onda je dovedena u pitanje ekonomska suverenost i nezavisnostdrÅ¾ave. A ekonomski zavisna drÅ¾ava, kao i graÄ‘anin, ne moÅ¾e b slobodna iprosperitetna. Zato je brorba za PROMJENE startegije ekonomskog razvoja, borbaza istinsku nezavisnost i suverenost naše drÅ¾ave. Da zavisimo samo od NAS!

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Autorskitekst

Vijesti – 10. Mart 2009.

-U oktobru prošle godine smo upozoravali da je Crna Gora zbog strukture svojeprivrede najranjivija od svih zemalja jugoistoÄ•ne Evrope i da nam prijeteveliki problemi. Trenutno Crna Gora nema realni sektor. U Crnoj Gori ne postojiprivreda, a 93 odsto svega što se napravi predstavlja uvoz. Jednostavno, Å¾ivimoi kreiramo društveni proizvod tako što kupujemo ono što naprave drugi. Poznatoje da drÅ¾ava ne moÅ¾e biti ekonomski stabilna, nezavisna i suverena ukoliko nemaekonosmku nezavisnost i stabilnost. NaÅ¾alost drÅ¾ava u kojoj je glavni generatorrazvoja trgovina, turizam i graÄ‘evinarstvo ne moÅ¾e da izdrÅ¾i ni mnogo blaÅ¾eudare od globalne ekonomsk krize.

-DrÅ¾ava koja nema svoju monetu i sopstvenu monetarnu politiku, koja nema velikeprivatne kompanije i izvoz osuÄ‘ena je da, kada naiÄ‘u ovakvi spoljašnjiporemeÄ‡aji, da doÄ‘e u jednu veoma tešku situaciju.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna tribina PzP

Danilovgrad - 12. mart 2009.

- Mi smo u posljednje trigodine sticajem okolnosti dobili 2,4 milijarde eura direktnih stranihinvesticija i inostranih kredita. Da smo imali jednu ozbiljnu drÅ¾avu i privredukoja je mogla da prihvati taj novac, da se taj novac uloÅ¾io u realni sektor,proizvodnju, poveÄ‡anje kapaciteta privrede, u izvoz, radna mjesta imultiplikativne faktore investicija društveni rast u Crnoj Gori bio bi namjanje20 odsto godišnje, a mi smo imali svega osam odsto rasta u godinama koje subile oznaÄ•ene kao godine ekonomskog blagostanja.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna tribina

Bar – 14. mart. 2009.

- Ukoliko se ne uraderadikalni zaokreti u finansijskoj politici i ukoliko se ne primijeni ekonomskiprogram koji je pripremio PzP oÄ•ekuje nas recesija i pad društvenog proizvoda uovoj godini koji moÅ¾e biti dvocifren, od 15-20 odsto. To je veoma nezgodna ineprijatna ekonomska situacija. Dakle, ako vam izvoz padne za 50 odsto, ako vamturistiÄ•ka sezona podbaci za 50 odsto, promet u trgovinama veÄ‡ je pao za 30odsto, pri Ä•emu su najveÄ‡i trgovaÄ•ki lanci u velikim dugovima prema svojim dobavljaÄ•imai blizu su bankrota, onda je sasvim izvjesno da moÅ¾da ova moja procjena iprocjena struÄ•njaka iz PzP-a bude i optimistiÄ•ka.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna tribina

Bar – 14. mart. 2009.

- Crna Gora imam mnogopotencijala i moÅ¾e da se osloni na realni sektor i usluge, ali ne moÅ¾emo sviraditi u kafiÄ‡ima, kladionicama i šopovima i da to bude razvojna granana.

- ProsjeÄ•na zarada u trgovinije 208 eura, u graÄ‘evinarstvu 260 eura, turizmu 280 eura. Pa je li to razvojnagrana? Razvojna grana treba da je tamo gdje radi najveÄ‡i broj radnika koji odsvog rada moÅ¾e da Å¾ivi. Kod nas u naše tri najveÄ‡e razvojne grane plate sumizerne. To su socijalni sluÄ•ajevi koji rade u granama koje su nosioci našegrazvoja.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna tribina

Bar – 14. mart. 2009.

Hitno naÄ‡i milijardu

-Potrebna nam je ozbiljna drÅ¾avniÄ•ka vlada, koja Ä‡e pod hitno poÄ‡i u svijet inaÄ‡i nedostajuÄ‡ih milijardu eura kredita, koj trebaju crnogorskoj privredi,crnogorskom bankarskom sektoru i BudÅ¾etu. Ukoliko se taj novac ne pronaÄ‘e brzo,mi Ä‡emo u martu uÄ‡i u problem sa isplatom penzija i plata u javnom sektoru.

-U protekle tri godine u Crnu Goru je ušlo dvije milijarde i 400 miliona euradirektnih stranih investicija i inostranih kredita. Da se taj novac uloÅ¾io uproizvodnju, u poveÄ‡anje kapaciteta crnogorske privrede, društveni rast u CrnojGori bio bi najmanje 20 procenata godišnje, a mi smo imali svega osam procenatau godinama koje su bile oznaÄ•ene kao godine ekonomskog blagostanja. Na Å¾alost,taj novac je uludo potrošen. Te pare su otišle u nekretnine i sada su zamrznutoduÅ¾ crnogorske obale, a dobar dio para otišao je u drÅ¾avnu i u potrošnjustanovništva. Potrošli smo toliki novac, a nijesmo otvorili ni jedno kvalitetnoradno mjesto.

-Preko Prve banke i još nekih banaka koje su odobravale kredite ovoj poslovnoj ipolitiÄ•koj eliti za kupovinu zemlje i ulaganje u placeve, milijardu eurazarobili smo i zamrznuli i od toga trenutno ni privreda, ni graÄ‘ani ni BudÅ¾etnemaju koristi.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna tribina - Bar

Pobjeda - 15. mart 2009.

- BDP Crne Gore danas sekreira u trgovini, turizmu, graÄ‘evinarstvu i nekretninama, a svega 20% uprivredi. Kada su prije 20 godina sa ulica došli na vlast u dÅ¾emperima 80%društvenog proizvoda kreiralo se u privredi, a 20 % bile su usluge, raÄ•unajuÄ‡iturizam i pomorstvo. Crna Gora je bila jedina republika SFRJ koja je poredSlovenije imala pozitivan platni bilans. Imali smo više deviza nego što smouvozili robe. Ta Crna Gora koju su oni doÄ•ekali, sada 20 godina nakon njihovevladavine, još uvijek je 70 odsto BDP-a koji su oni zatekli kada su došli navlast. Taj novac završio je u njihovim dÅ¾epovima. Oni su postali milioneri nestvarajuÄ‡i i kreirajuÄ‡i novu vrijednost nego brutalno rasprodajuÄ‡i ono što smonaslijedili od naših predaka.

Predsjednik PzP-a NebojšaMedojeviÄ‡

Predizborna tribina PzP-a

Mojkovac - 18. mart. 2009.

-Prema Prostornom planu Mojkovca predviÄ‘eno je da do 2020. godine brojstanovnika sa sadašnjih 11.000 opadne na7.000 graÄ‘ana. Ovaj podatak govori da aktuelna vlast ne planira da ulaÅ¾e urazvoj naše opštine. Mladi ljudi obeshrabreni napuštaju ovaj grad da bi traÅ¾iliegzistenciju negdje drugo kako bi formirali svoju porodicu. U našem gradujedino je aktuelno zapošljavanje u opštinskoj administraciji koje se radi pokumovskim i partijskim vezama.

Predsjednik OO PzP Mojkovac Marinko MedojeviÄ‡

Predizborna tribina PzP-a

Mojkovac - 18. mart. 2009.

-Ova vlast jedina u svijetu nastavlja koncept koji je doveo do globalneekonomske krize. Došlo je do kolapsa koncepta zasnovanog na prodaji. Tri glavnegrane privrede-graÄ‘evinarstvo, trgovina i turizam, biÄ‡e najviše pogoÄ‘ene jerslijedi pad traÅ¾nje, narod neÄ‡e imati para da kupuje. Trgovina u decembru imamanje promete za 20-30 odsto, graÄ‘evinarstvo je zamrznuto, a svega deset odstokreveta je bukirano u odnosu na 2008. Priliv od PDV u januaru je 30 odsto odplaniranog, nema stranih investicija ni kredita. Trenutno je prosjeÄ•nacrnogorska familija zaduÅ¾ena sa tri plate.

- Imamo jednu od najskupljih i najveÄ‡ih Vlada u regionu, 50 odsto zaposlenihprima platu iz budÅ¾eta. Nemamo kompetentnu ekonomsku politiku, nemamo svojuvalutu, a sve antirecesione politike se zasnivaju na malo štamapanja novca irigidnoj naplati poreza, što se primjenjivalo od SAD do NjemaÄ•ke, Japana,Argentine... Dakle, ne moÅ¾emo preko mehanizma kursa amortizovati globalneudare. Na evropskom finansijskom trÅ¾ištu pada EURIBOR, banke u Crnoj Goridobijaju novac za najviše tri odsto, a ovamo plasiraju kredite sa kamatom od 15do 18 odsto.

-U 2009. u javnom sektoru ne moÅ¾e biti rasta zarada, jer cijenu recesije ne moÅ¾eda plaÄ‡a samo privreda, veÄ‡ i javna uprava. Odmah treba zakonom ili uredbomurediti da drÅ¾ava plaÄ‡a sve svoje obaveze najdalje za 60 dana. Mora se poveÄ‡atikonkurentnost domaÄ‡eg proizvoda, a drÅ¾ava mora formirati Kreditni fond zareprogram dugovanja stanovništva.

PredsjednikPzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Vijesti – 19.februar 2009.

-GraÄ‘ani Crne Gore su najbolje ocijenili politiku ove vlade i stabilnostfinansijskog sistema. Toliko im vjeruju da su 600 miliona eura povukli izbanakaskog sektora u slamarice.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna tribina PzP

-Crnogorskim preduzeÄ‡ima se mora pomoÄ‡i kako bi se saÄ•uvala radna mjesta.PreduzeÄ‡ima su potrebni novi krediti jer su se preinvestirala, ali ne za onekoji su ušli u nekretnine, veÄ‡ za firme sa multiplikativnim efektima, kojezapošljavaju domaÄ‡e radnike i izvoze svoje proizvode.

-DrÅ¾ava treba da transformiše Fond za razvoj u Razvojnu banku, jer uzima krediteod KfW koja je razvojna banka NjemaÄ•ke. BudÅ¾et treba drugaÄ•ije strukturirati iiz njega izbaciti sve elemente luksuzne potrošnje i taj novac preusmjeriti uBanku za razvoj u koju bi se na razne naÄ•ine moglo prikupiti oko 200 milionaeura. Taj novac bi se plasirao firmama po godišnjoj kamati pet odsto. Tako bidrÅ¾ava zaradila dva odsto, a privrednici bi se iz novog kvalitetnog izvorafinansija relaksirali za 10-13 odsto od sadašnjih kamata. To bi uticalo i nadruge banke da spuste svoje marÅ¾e, jer nema opravdanja za bankarskineoporezovani ekstraprofit.

PredsjednikPzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Vijesti – 19.februar 2009.

-DrÅ¾ava je morala mnogo ranije da razmišlja o tome da se zaduÅ¾i, da napraviaranÅ¾man sa MeÄ‘unarodnim monetarnim fondom, kao i da razmisli o osnivanjuRazvojne banke kako bi preko se preko nje obezbijedio potreban novaccrnogorskoj privredi.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Vijesti27. februar 2009.

-PzP nudi kvalitetno rješenje kroz formiranje Razvojne banke, koja bi u kratkomvremenskom roku formirala Fond za kreditiranje privrede od najmanje 200 milionaeura, a do kraja godine i Ä•itavih milijardu eura, po kamatnim stopama odnajviše pet odsto na godišnjem nivou.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Vijesti – 1. mart 2009.

-Nakon formiranja nove vlade PzP Ä‡e insistirati da se Fond za razvojtransformiše u Razvojnu banku. Moramo imati mehanizme da podrÅ¾imo privredu uonim segmentima koji su razvojno interesantni. Razvojna banka bi u startu imalafond od 200 miliona eura od privatizacionih prihoda, uštede u budÅ¾etu i zaduÅ¾ivanja.

Kroztu razvojnu banku plasira bi se sredstva u proizvodnju, podrÅ¾ala mala i srednjapreduzeÄ‡a i restrukturirali velike sisteme.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna tribina PzP

Danilovgrad - 12. mart 2009.

-Mala i srednja preduzeÄ‡a drÅ¾ava moÅ¾e podrÅ¾ati dokapitalizacijom do 10 odstovlasništva, kako bi privrednici dol svjeÅ¾ kapital.

PredsjednikPzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Vijesti – 19.februar 2009.

Paredate Prvoj banci trebalo je usmjeriti u privredu

-Cijena otvaranja radnog mjesta varira od 15.000 do 50.000 eura, u zavisnosti odtoga da li se osoba zapošljava u sektoru poljoprivrede, usluga ili industrije,ali je to samo jedan od preduslova - morate imati intelektualnu logistiku, krozparticipaciju univerziteta i konsalting firmi. Paralelno se mora raditi naformiranju izvoznog klastera, odnosno grupe proizvoda koji bi se, uz pojaÄ•anmarketing, postupno mogla plasirati na trÅ¾išta u okruÅ¾enju i EU.

EU,koja se za razliku od nas fokusirala na realni i energetski sektor, sigurnoneÄ‡e finansirati javašluk drÅ¾avne administracije i budÅ¾etske vratolomije, bezkonkretnih projekata. Problem je što smogodinama sprovodili nakaradan neoliberalni koncept. Uništeni resursi, ogromanenergetski i robni deficit, nikad gora situacija u najveÄ‡im privrednimsubjektima KAP-u i Å½eljezari, slika su i prilika ove vlasti. Niko ne zna gdjesu potrošene pare

od privatizacije, a taj proces je pri kraju.

Potpredsjednik PzP-a prof. dr Branko RaduloviÄ‡

DAN - 1. mart 2009.

Pobjeda DPS-a slomiÄ‡e javne finansije

- Politika nam nije sudbina, nijesmo ušli u ovupriÄ•u zbog sebe veÄ‡ da bismo ukazali da moÅ¾emo bolje. Naša partija imarješenje kako da izaÄ‘emo iz krize, za razliku od reÅ¾ima koji ne samo da ne radiništa sa tim ciljem, veÄ‡ nas još dublje gura u recesiju. Misija PzP-a nakonreferenduma 2006. godine bila je pomirenje i zajedniÄ•ki put u demokratizacijuCrne Gore.

-Raznim mjerama moÅ¾e se smanjiti evidentna prezaduÅ¾enost, ali i na Cetinjunapraviti nekoliko manjih fabrika i obnoviti ciklus proizvodnje. Ekonomskiparametri su izuzetno loši i moÅ¾e se desiti ukoliko ne doÄ‘e do promjene vlastida bruto nacionalni dohodak bude umanjen za deset do petnaest procenata.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna konvencija - Cetinje

DAN- 3. mart 2009.

-Od vlade Izraela povuÄ‡i Ä‡emo meÄ‘udrÅ¾avni kredit koji Ä‡e biti baziran natransferu tehnologija u proizvodnji hrane i biti plasiran prvo na podruÄ•juBjelopavliÄ‡a. Taj kredit Ä‡e biti beskamatan uz garancije drÅ¾ave i neÄ‡e bitipotrebna hipoteka. Nedopustivo je da danas kod nas seljak koji traÅ¾i kredit zapoljoprivredu mora da ima stan u gradi koji zalaÅ¾e kao kolateral da bi dobiokredit da se bavi poljoprivredom. Nije ovo nikakav predizborni marketing. Ovose radi u svijetu.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna tribina PzP

Danilovgrad - 12. mart 2009.

Ispitatiodluku o kreditu Prvoj banci

-ImajuÄ‡i u vidu da je prošlo skoro tri mjeseca od upuÄ‡ivanja moje inicijative zapreispitivanje zakonitosti i štetnosti odluke Vlade da sklopi ugovor okreditiranju Prve banke, cijenim da je proteklo dovoljno vremena, i zato traÅ¾imda me obavijestite o preduzetim aktivnostima.

- Vrhovni drÅ¾avni tuÅ¾ilac je nadleÅ¾ni drÅ¾avni organ koji ima ovlašÄ‡enja dasprijeÄ•i nezakonita postupanja Vlade propuste regulatora, Centralne bankeCrne Gore, koja mogu ozbiljno da ugroze stabilnost ekonomskog sistema i doveduu opasnost interese drÅ¾ave, privrede i graÄ‘ana.

- Nastavak neprihvatljive prakse gromoglasnog Ä‡utanja nadleÅ¾nih drÅ¾avnihinstitucija u vezi poslovanja Prve banke, ozbiljno prijeti povlaÄ•enju drugihkomercijalnih banaka sa crnogorskog finansijskog trÅ¾išta, a mnoge od njih su iztih i sliÄ•nih razloga drastiÄ•no smanjile svoju kreditnu aktivnost u Crnoj Gorii poveÄ‡ale kamatne stope.

- ImajuÄ‡i u vidu vašu aÅ¾urnost iskazanu u sluÄ•ajevima kada neka slobodna javnaliÄ•nost pomene poslove i interese porodice Ä•ukanoviÄ‡, nadam se da Ä‡ete i ovajput reagovati adekvatno i pozvati me radi davanja dodatne izjaveÄ•

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Urgencija Vrhovnom drÅ¾avnom tuÅ¾iocu Ranki ÄŒarapiÄ‡

Vijesti – 4. mart 2009.

Ispitati odluku o kreditu Prvoj banci

-ImajuÄ‡i u vidu da je prošlo skoro tri mjeseca od upuÄ‡ivanja moje inicijative zapreispitivanje zakonitosti i štetnosti odluke Vlade da sklopi ugovor okreditiranju Prve banke, cijenim da je proteklo dovoljno vremena, i zato traÅ¾imda me obavijestite o preduzetim aktivnostima.

- Vrhovni drÅ¾avni tuÅ¾ilac je nadleÅ¾ni drÅ¾avni organ koji ima ovlašÄ‡enja dasprijeÄ•i nezakonita postupanja Vlade propuste regulatora, Centralne bankeCrne Gore, koja mogu ozbiljno da ugroze stabilnost ekonomskog sistema i doveduu opasnost interese drÅ¾ave, privrede i graÄ‘ana.

- Nastavak neprihvatljive prakse gromoglasnog Ä‡utanja nadleÅ¾nih drÅ¾avnihinstitucija u vezi poslovanja Prve banke, ozbiljno prijeti povlaÄ•enju drugihkomercijalnih banaka sa crnogorskog finansijskog trÅ¾išta, a mnoge od njih su iztih i sliÄ•nih razloga drastiÄ•no smanjile svoju kreditnu aktivnost u Crnoj Gorii poveÄ‡ale kamatne stope.

- ImajuÄ‡i u vidu vašu aÅ¾urnost iskazanu u sluÄ•ajevima kada neka slobodna javnaliÄ•nost pomene poslove i interese porodice Ä•ukanoviÄ‡, nadam se da Ä‡ete i ovajput reagovati adekvatno i pozvati me radi davanja dodatne izjaveÄ•

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Urgencija Vrhovnom drÅ¾avnom tuÅ¾iocu Ranki ÄŒarapiÄ‡

Vijesti – 4. mart 2009.

-MoÅ¾emo uraditi detaljni UrbanistiÄ•ki plan Mojkovca, asfaltirati puteve za sva prigradskanaselja, popraviti i asfaltirati seoske puteve, popraviti uslove za razvojpoljoprivrede, organizovati i garantovati otkup mlijeka i mljeÄ•nih proizvoda iobezbijediti poljoprivredne kredite bez kamata.

Predsjednik OO PzP Mojkovac Marinko MedojeviÄ‡

Predizborna tribina PzP-a

Mojkovac - 18. mart. 2009.

- Proizvodnja hrane ipoljoprivreda je resurs koji je veoma znaÄ•ajan u Crnoj Gori i koji uz malopameti, drÅ¾avne brige i sredstava iz inostranstva moÅ¾e vrlo brzo da otvorihiljade radnih mjesta, a ne da dajemo 150 miliona eura za kupovinu robe širokepotrošnje iz inostranstva kao da se kod nas barem 100 miliona te robe ne moÅ¾eproizvesti da bude istog kvaliteta i da naši ljudi to radi.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna tribina

Bar – 14. mart. 2009.

-Na ovu zemlju, klimu i sa ovakvim kvalitetom vode po jednom domaÄ‡instvu moÅ¾emoimati sigurno prihod od 10.000 eura. Šta Ä‡e vam više i bolje od toga da raditena svojoj zemlji, u svom gradu i da Å¾ivite od svog rada.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna tribina PzP-a

Mojkovac - 18. mart. 2009.

- Je li sramota to što smomilijardu eura potrošili u izgradnju nekretnina, a da nemamo nijednu veliku graÄ‘evinskufirmu iako je nekada svaka opština imala ozbiljnu graÄ‘evinsku firmu. PzP Ä‡e sezalagati da se naprave barem po jedna jaka firma za visokogradnju iniskogradnju i drÅ¾ava Ä‡e inicirati sredstva i biti suvlasnik sa privatnimfirmama kako bi imali ozbiljnu graÄ‘evinsku operativu. Ako pravimo autoput da gaprave naše firme i da pare ostanu ovdje, a to što ne znamo da dovedemo izajedniÄ•ki radimo.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna tribina

Bar – 14. mart. 2009.

- Pomorstvo je ozbiljna šansai potencijal. Imamo 10.000 pomoraca od kojih 6.000 plovi na stranim brodovima.Opet 150 miliona eura koje ne dolaze u Crnu Goru veÄ‡ se vrte po stranimbankama. Stanje na trÅ¾ištu pomorskog saobraÄ‡aja je danas jako loše, ali istovremenonikada brodovi nijesu bili jeftiniji za kupovinu. Sad je vrijeme da Crna Goraosnuje pomorsku kompaniju.

- Ozbiljne potencijale imamoi u metalopreradi gdje uz domaÄ‡u pamet i vlasništvo moÅ¾emo napraviti solidnojezgro za razvoj mnogih malih i srednjih firmi koje Ä‡e praktiÄ•no znaÄ•iti motorrazvoja u narednom periodu.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Predizborna tribina

Bar – 14. mart. 2009.

Kriza se dodatno pojaÄ•ava

-Dok sve odgovorne vlade svoje antikrizne mjere zasnivaju na podršci domaÄ‡impreduzetnicima, posebno izvoznicima u cilju spasavanja radnih mjesta, testanovništvu u pravcu poveÄ‡anja agergatne traÅ¾nje i spasavanja graÄ‘ana odbankrota porodiÄ•nih finansija, naša Vlada podrÅ¾ava banku premijera,bankrotirane tajkune, koji treba da vrate kredite njegovoj banci i vlasnikefirmi koje tuÅ¾e drÅ¾avu Crnu Goru za 360 miliona eura.

Opasnoje kada se Vlada Ä•itavim svojim kapacitetom posveÄ‡uje pronalaÅ¾enju investitorakojima bi prodala placeve po primorju, koje su kreditima kupovali pobasnoslovnim cijenama, spasavanju jedne komercijalne banke i jednog inostranoginvestitora kojeg više neÄ‡e da pomaÅ¾e ni njegova matiÄ•na drÅ¾ava.

Predsjednik PzP-a Nebojša MedojeviÄ‡

Vijesti – 1. mart 2009.